АКАДЕМИЯ НАУК СССР

МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ ИСТОРИИ БУРЯТ-МОНГОЛОВ · III

ЛЕТОПИСИ СЕЛЕНГИНСКИХ БУРЯТ

Вып. 1

ХРОНИКА

УБАШИ ДАМБИ ДЖАЛЦАН ЛОМБО ЦЭРЭНОВА

1868 г.

ТЕКСТ ИЗДАЛ Н. Н. ПОППЕ

ТРУДЫ ИНСТИТУТА ВОСТОКОВЕДЕНИЯ

XII

ИЗДАТЕЛЬСТВО АКАДЕМИИ НАУК СССР

МОСКВА · 1936 ЛЕНИНГРАД

А К А Д Е М И Я Н А У К С С С Р

МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ ИСТОРИИ БУРЯТ-МОНГОЛОВ · III

ЛЕТОПИСИ СЕЛЕНГИНСКИХ БУРЯТ

Вып. 1

ХРОНИКА

УБАШИ ДАМБИ ДЖАЛЦАН ЛОМБО ЦЭРЭНОВА 1868 г.

ТЕКСТ ИЗДАЛ Н. Н. ПОППЕ

ТРУДЫ ИНСТИТУТА ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
XII

ИЗДАТЕЛЬСТВО АКАДЕМИИ НАУК СССР
МОСКВА · 1936 · ЛЕНИНГРАД

Напечатано по распоряжению Академии Наук СССР
Декабрь 1935 г.
Непременный секретарь академик *Н. П. Горбунов*

Ответственный редактор Н. Н. Поппе

Технический редактор К. А. Гранстрем.—Ученый корректор Е. М. Мастыко

Сдано в набор 1 августа 1935 г. — Подписано к печати 26 декабря 1935 г.

I — II + 55 стр.
Формат бум. 72 × 110 см. — $3^3/_4$ печ. л. — 48 640 тип. зн. в л. — Тираж 675
Ленгорлит № 29345. — АНИ № 1069. — Заказ № 3070

Типография Академии Наук СССР. Ленинград, В. О., 9 линия, 12

Настоящий выпуск содержит хронику селенгинских бурят, составленную в 1868 г. главным тайшею селенгинских бурят Убаши Дамби Джалцан Ломбо Цэрэновым.

Хроника подготовлена к печати по двум спискам, принадлежащим Институту Востоковедения. В основу издания положена рукопись из коллекции А. М. Позднеева № 362 (новый шифр F 271), представляющая собою копию, писанную чернилами на одной стороне листа на русской писчей бумаге. Рукопись обнимает 88 страниц текста размером 22 × 18 см. Условным обозначением этой рукописи является А. С этой рукописью нами была сличена другая рукопись (В) из той же коллекции А. М. Позднеева № 315 (новый шифр G 24), обнимающая 24 страницы текста, писанного тоже на обычной русской писчей бумаге размером 35 × 23 см. В своем труде «Образцы народной словесности монгольских племен» (СПб., 1880) А. М. Позднеев цитирует повидимому эту вторую рукопись, так как ссылки его на страницы рукописи сходятся с содержанием соответствующих страниц именно этой рукописи.

Полное заглавие труда Ломбо Цэрэнова — [illegible] «[illegible] [illegible] [illegible] [

Внук его Тармай Бидайин получил это же звание в 1747 г. Сын Тармая — Аюши в 1767 г. стал пятидесятником, а его сын Туруту стал тоже пятидесятником в 1781 г. Сын Туруту — Ломбо Цэрэн был в 1807 г. утвержден в звании главного тайши восемнадцати родов селенгинских бурят.

О труде Ломбо Цэрэнова следует заметить, что он принадлежит к малоизвестным, но очень ценным источникам по истории бурят, являясь одной из очень немногих известных нам хроник селенгинских бурят вообще. Если в предисловии к хроникам хоринских бурят мы смогли назвать ряд исторических сочинений на монгольском языке о хоринских и агинских бурятах, то о селенгинских нам, кроме Ломбо Цэрэнова, известны еще только две хроники: первая это его же [illegible] «Повествование о происхождении шести отцов монголо-бурят ведомства Селенгинской степной думы Верхнеудинского округа, Иркутской губернии» — подлинное название вышеупомянутой «Истории шаманки Асуйхан».

Второе историческое сочинение о селенгинских бурятах, это [illegible] «Заметки о роде Хатахин», написанные в 1832 г. и имеющие дополнения, доведенные до 1857 г.

Н. Поппе

᠂᠂ ᠬᠠᠭᠠᠨᠳᠤ᠂

ᠣᠷᠣᠨᠳᠤ᠂ ᠪᠣᠯᠤᠨᠠ᠂

ᠣᠷᠣᠨᠳᠤ᠂ ᠣᠷᠣᠨᠳᠤᠨᠳᠤ᠂

ᠬᠣᠭᠣᠷᠣᠨᠳᠤ᠂ ᠬᠣᠭᠣᠷᠣᠨᠳᠤ᠂

ᠬᠣᠭᠣᠷᠣᠨᠳᠤ᠂ ᠣᠷᠣᠨᠳᠤ᠂

ᠬᠠᠭᠠᠨᠳᠤ᠂ ᠬᠠᠭᠠᠨᠳᠤ᠂

[1] [illegible] ᠵᠤᠪᠠᠨ ᠳᠤᠮᠳᠠᠳᠤ ᠪᠤᠶ

1 B ཕྱིས།
2 B ལགས
3 B ཡིན་ཏམ།

	1 B	2 B	3 B	4 B
ལ	ལ	ལ	ལ	ལ
ལ	ལ	ལ	ལ	ལ
ལ	ལ	ལ	ལ	ལ

ھەم ھەبووە. لەسەرەتای ساڵی ٢٠١٠ی زایینەوە ئەو کێشە قووڵە لە نێوان ئەندامانی ئەنجومەنی سەرۆکایەتی و ئەنجومەنی وەزیراندا بەردەوام بوو، بەتایبەتی لە بارەی دابەشکردنی پۆستە باڵاکانی دەوڵەتەوە. ئەو کێشەیە کاریگەری لەسەر کارکردنی دەزگا یاسایی و دارایی و ئەمنییەکان هەبوو، بەتایبەتی لە کاتی دەرچوونی بڕیارە گرنگەکانی وەک یاسای بودجەی گشتی و یاسای هەڵبژاردنەکاندا. لە ساڵی ٢٠١٢دا، ئەنجومەنی سەرۆکایەتی ٧ یاسای پێشنیازکراو گەڕاندەوە بۆ ئەنجومەنی وەزیران بە هۆی ئەوەی "پێویستیان بە گۆڕانکاری هەیە بۆ ئەوەی لەگەڵ دەستووردا بگونجێن". ئەو بڕیارە ئەنجامی دانوستاندنێکی درێژخایەن بوو لە نێوان هەر دوو لایەنەکەدا، کە تێیدا هەر یەکێک لە سەرۆکی کۆماری و سەرۆک وەزیرانی ئامادەی نەبوو دەستکەوتێک بدات بە ئەوی تر بەبێ ئەوەی خۆی دەستکەوتێکی هەبێت. ئەو کێشەیە کاریگەری لەسەر کارکردنی دەزگا یاسایی و دارایی و ئەمنییەکان هەبوو، بەتایبەتی لە کاتی دەرچوونی بڕیارە گرنگەکانی وەک یاسای بودجەی گشتی و یاسای هەڵبژاردنەکاندا. لە ساڵی ٢٠١٢دا، ئەنجومەنی سەرۆکایەتی ٧ یاسای پێشنیازکراو گەڕاندەوە بۆ ئەنجومەنی وەزیران بە هۆی ئەوەی "پێویستیان بە گۆڕانکاری هەیە بۆ ئەوەی لەگەڵ دەستووردا بگونجێن". ئەو بڕیارە ئەنجامی دانوستاندنێکی درێژخایەن بوو لە نێوان هەر دوو لایەنەکەدا، کە تێیدا هەر یەکێک لە سەرۆکی کۆماری و سەرۆک وەزیرانی ئامادەی نەبوو دەستکەوتێک بدات بە ئەوی تر بەبێ ئەوەی خۆی دەستکەوتێکی هەبێت. ئەو کێشەیە کاریگەری لەسەر کارکردنی دەزگا یاسایی و دارایی و ئەمنییەکان هەبوو، بەتایبەتی لە کاتی دەرچوونی بڕیارە گرنگەکانی وەک یاسای بودجەی گشتی و یاسای هەڵبژاردنەکاندا. لە ساڵی ٢٠١٢دا، ئەنجومەنی سەرۆکایەتی ٧ یاسای پێشنیازکراو گەڕاندەوە بۆ ئەنجومەنی وەزیران بە هۆی ئەوەی "پێویستیان بە گۆڕانکاری هەیە بۆ ئەوەی لەگەڵ دەستووردا بگونجێن". ئەو بڕیارە ئەنجامی دانوستاندنێکی درێژخایەن بوو لە نێوان هەر دوو لایەنەکەدا، کە تێیدا هەر یەکێک لە سەرۆکی کۆماری و سەرۆک وەزیرانی ئامادەی نەبوو دەستکەوتێک بدات بە ئەوی تر بەبێ ئەوەی خۆی دەستکەوتێکی هەبێت. ئەو کێشەیە کاریگەری لەسەر کارکردنی دەزگا یاسایی و دارایی و ئەمنییەکان هەبوو، بەتایبەتی لە کاتی دەرچوونی بڕیارە گرنگەکانی وەک یاسای بودجەی گشتی و یاسای هەڵبژاردنەکاندا. لە ساڵی ٢٠١٢دا، ئەنجومەنی سەرۆکایەتی ٧ یاسای پێشنیازکراو گەڕاندەوە بۆ ئەنجومەنی وەزیران بە هۆی ئەوەی "پێویستیان بە گۆڕانکاری هەیە بۆ ئەوەی لەگەڵ دەستووردا بگونجێن". ئەو بڕیارە ئەنجامی دانوستاندنێکی درێژخایەن بوو لە نێوان هەر دوو لایەنەکەدا، کە تێیدا هەر یەکێک لە سەرۆکی کۆماری و سەرۆک وەزیرانی ئامادەی نەبوو دەستکەوتێک بدات بە ئەوی تر بەبێ ئەوەی خۆی دەستکەوتێکی هەبێت. ئەو کێشەیە کاریگەری لەسەر کارکردنی دەزگا یاسایی و دارایی و ئەمنییەکان هەبوو، بەتایبەتی لە کاتی دەرچوونی بڕیارە گرنگەکانی وەک یاسای بودجەی گشتی و یاسای هەڵبژاردنەکاندا. لە ساڵی ٢٠١٢دا، ئەنجومەنی سەرۆکایەتی ٧ یاسای پێشنیازکراو گەڕاندەوە بۆ ئەنجومەنی وەزیران بە هۆی ئەوەی "پێویستیان بە گۆڕانکاری هەیە بۆ ئەوەی لەگەڵ دەستووردا بگونجێن". ئەو بڕیارە ئەنجامی دانوستاندنێکی درێژخایەن بوو لە نێوان هەر دوو لایەنەکەدا، کە تێیدا هەر یەکێک لە سەرۆکی کۆماری و سەرۆک وەزیرانی ئامادەی نەبوو دەستکەوتێک بدات بە ئەوی تر بەبێ ئەوەی خۆی دەستکەوتێکی هەبێت. ئەو کێشەیە کاریگەری لەسەر کارکردنی دەزگا یاسایی و دارایی و ئەمنییەکان هەبوو، بەتایبەتی لە کاتی دەرچوونی بڕیارە گرنگەکانی وەک یاسای بودجەی گشتی و یاسای هەڵبژاردنەکاندا. لە ساڵی ٢٠١٢دا، ئەنجومەنی سەرۆکایەتی ٧ یاسای پێشنیازکراو گەڕاندەوە بۆ ئەنجومەنی وەزیران بە هۆی ئەوەی "پێویستیان بە گۆڕانکاری هەیە بۆ ئەوەی لەگەڵ دەستووردا بگونجێن". ئەو بڕیارە ئەنجامی دانوستاندنێکی درێژخایەن بوو لە نێوان هەر دوو لایەنەکەدا، کە تێیدا هەر یەکێک لە سەرۆکی کۆماری و سەرۆک وەزیرانی ئامادەی نەبوو دەستکەوتێک بدات بە ئەوی تر بەبێ ئەوەی خۆی دەستکەوتێکی هەبێت.

1B

ཡང་ན།

ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཁ་ལ་ཁ་ཤ་ཟ་ཞེས་ཀྱང་ཟ་ཤ་ཁ་ལ་ཞ་ཟ་ཡ ། ཁ་ཤ་ཟ ། ཁ་ལ ། ཁ་ལ ། ཁ ། ཁ ། ཁ

1 B

1 В

2 В рукописи А отсутствует.

3 В

4 В

1 B ཁ་ལུས།

2 B ཡ་ལས།

[1] В рукописи А отсутствует.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ᠬᠣᠭᠣᠷᠳᠤᠨ ᠨᠢᠭᠡᠨᠳᠡᠭᠡᠳᠦᠭᠡᠷ ᠪᠣᠯᠤᠨ

[illegible] ᠳᠤᠷᠠᠳᠤ ᠪᠤᠶᠠᠨᠳᠤ ᠪᠤᠶᠠᠨᠳᠤ ᠪᠤᠶᠠᠨ

[illegible] ᠪᠤᠶᠠᠨᠳᠤ᠂ ᠬᠤᠭᠤᠷᠪᠠᠨ

[1] B ᠬᠣᠭᠣᠷᠢᠨᠠᠴᠤᠭᠠᠨᠠᠭᠠᠷᠠᠭᠠᠨᠠᠭᠠᠷᠠᠭᠠᠨᠠᠭᠠᠷᠠ

[1] B

[2] B

29 [1] ᠬᠣᠭᠣᠷᠳᠤ ᠪᠣᠯᠤᠭᠰᠠᠨ ᠪᠤᠶᠠᠨ ᠳᠤ

ᠬᠣᠯᠪᠣᠭᠳᠠᠯ ᠪᠣᠯᠪᠠᠰᠤᠷᠠᠯ ᠪᠣᠯᠤᠨ ᠬᠣᠯᠪᠣᠭᠳᠠᠭᠠᠳᠤ ᠪᠣᠯᠤᠭᠰᠠᠨ

1 B ᠵᠤᠪᠠᠨᠳᠠᠭᠠᠨ

2 B ᠬᠣᠯᠣᠳᠤᠨᠳᠤ

ᠬᠣᠯᠪᠣᠭᠳᠠᠨ ᠳᠦᠷᠢᠮᠳᠦᠭᠴᠢᠳᠦᠨ ᠪᠣᠯᠤᠨ ᠳᠤᠷᠠᠳᠴᠠᠨ ᠪᠣᠯᠤᠭᠰᠠᠨ ᠪᠠᠭᠠᠴᠠᠨᠳᠠᠨ ᠪᠣᠯᠤᠭᠰᠠ

1 По рукописи В. В рукописи А

2 В

3 По В. В рукописи А вместо этого

4 В рукописи А отсутствует.

1 B:

ᠬᠣᠭᠣᠷᠳᠤᠨ ᠪᠣᠯᠤᠨ ᠨᠢᠭᠡᠨᠳᠡᠭᠡᠳᠦᠭᠡᠷ ᠪᠣᠯᠤᠭᠰᠠᠨ᠂

1 B

ཡིན ། ཁོ ར ལ ཡ ང ཁ ས ལ ན ས ། ཁ ས

[1] B

ལ། ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ཚད་ལ་ཁ་ཤས་ཆེ་ཆུང་ཡོད། ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཆ་ཚད

58

59

ᠬᠣᠯᠪᠣᠭᠳᠠᠯ ᠪᠣᠯᠤᠨ ᠳᠤᠷᠠᠯᠳᠠᠨ ᠪᠣᠯᠤᠭᠰᠠᠨ ᠪᠠᠭᠠᠴᠣᠳᠤᠨ ᠳᠤᠮᠳᠠ

ᠬᠣᠯᠪᠣᠭᠳᠠᠭᠠᠨ ᠪᠣᠯᠤᠨ ᠳᠤᠷᠠᠳᠴᠢᠯᠠᠨ ᠳᠤᠴᠢᠭᠤᠯᠬᠤ

ᠬᠣᠯᠪᠣᠭᠳᠠᠯ ᠪᠣᠯᠤᠨ ᠬᠣᠭᠣᠷᠴᠣᠨ ᠳᠤᠷᠠᠯᠳᠠᠬᠤ

ᠬᠣᠯᠪᠣᠭᠳᠠᠭᠠᠨ ᠳᠦᠷᠢᠮᠳᠦᠭᠡᠷ ᠪᠣᠯᠤᠨ ᠬᠣᠭᠣᠷᠣᠨᠳᠤ ᠪᠣᠯᠤᠭᠳᠠᠵᠤ ᠪᠠᠢᠭᠠᠭᠠᠭᠠᠨᠳᠠ

[1] A

[2] B

ᠬᠣᠯᠪᠣᠭᠳᠠᠵᠤ ᠪᠠᠢᠨᠠ᠂ ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ᠂ ᠪᠣᠳᠣᠯᠴᠢᠳᠤᠨ᠂ ᠬᠣᠯᠪᠣᠭᠳᠠᠵᠤ

1 B

85

ᠬᠣᠯᠪᠣᠭᠳᠠᠯ ᠳᠤᠮᠳᠠ ᠪᠣᠯᠤᠨᠠ᠂

Цена 5 руб. 50 коп.

Прием заказов и подписки

НА ВСЕ ИЗДАНИЯ АКАДЕМИИ НАУК СССР

ПРОИЗВОДИТСЯ:

1. В Отделе распространения Издательства Академии Наук СССР. Москва, проезд Художественного театра, 2. Тел. 48-33.

2. В Ленинградском отделении Издательства. Ленинград, 164. В. О., Менделеевская линия, 1. Тел. 5-92-62.